

Tur 4.

Damerna taga nu tre dalsteg, börja med höger dalsteg, in mot ringens mitt och göra en nigning på fjärde takten. Därefter helt om medsols och återvända med tre dalsteg till sin plats och på fjärde takten en nigning. Detsamma upprepas en gång. Under dessa rörelser nypa damerna med båda händerna nätt i kjolen.

Samtidigt gå kavaljererna, med början på höger dalsteg, motsols i fyrkanten med tre dalsteg (korslagda armar över bröstet) och vid den första damens tomma plats (damerna befinna sig nu i fyrkantens mitt) på fjärde takten ett utslagssteg med ryggen vänd åt fyrkantens mitt. Därefter fortsätta kavaljererna med tre dalsteg motsols till nästa dams plats, där kavaljererna återigen göra ett utslagssteg mot mötande dam. Iakttagas bör att kavaljeren tager ut stegen ordentligt, så att han hinner fram till den bestämda platsen. Upprepas tills att kavaljeren möter egen dam (17—32). Omdansning på plats (1—16).

Tur 5.

Turen lika som föregående tur men det är kavaljererna som dansa dalsteg mot fyrkantens mitt med början på vänster dalsteg, där de med höger hand slå ett kraftigt slag på det upplyftade högra knäet på fjärde takten. Därefter helt om medsols och med tre dalsteg med början på höger utåt till sina platser, där de göra ett utslagssteg mot damerna. Upprepas en gång.

Damerna gå som kavaljererna i föregående tur med den skillnaden att de i stället för utslagssteg göra nigning, varannan gång vända utåt och varannan gång vända inåt (17—32).

Kavaljererna och damerna omdansa medsols till egen plats. Alla parens rörelseriktning i fyrkanten är motsols (1—16).

Tur 6.

Damerna lägga nu sin vänstra hand på kavaljerens vänstra axel och vända honom motsols helt om så att han blir stående utåt i fyrkanten och med armarna i kors över bröstet. Damerna börja med höger dalsteg och dansa tre dalsteg mot fyrkantens mitt, där de i stället för nigning i tur 4, hemlighetsfullt viska till varandra. Efter tredje dalsteget föra damerna vänstra foten något bakom den högra, lutande sig framåt på höger fot och viskar. De vända sig motsols helt om och dansa med början på vänster dalsteg tre dalsteg till egen kavaljer och lägga sin vänstra hand på dennes högra axel och svänga honom nu medsols helt om, varefter paret omdansar till reprisens slut. Turen upprepas (17—32, 17—32).

Tur 7.

Dansen avslutas med tvåstegsvals till utgångsplatsen, där komplimang utföres (1—16).

MENUETT

Uppställning: Fyra par i fyrkant (dam med solfjäder). Vända 1 och 3, 2 och 4 mot varandra.

Bugning: Kavaljeren tager först ett litet steg med höger fot snett till höger bakåt, sedan ett tämligen stort steg med vänster fot rätt bakåt samt för högra foten intill den vänstra under första delen av bugningen. Samtidigt med stegen göres mjuk armrörelse med höger arm, på höger steg åt sidan, på vänster steg framåt och när högra foten föres intill vänster, föres handen sakta mot bröstet samt sänkes vid bugningens slut.

Nigning: Dam niger på vänster eller höger ben och gör stegen lika som kavaljeren, men för benet i liten cirkel långt bakåt.

Steg 1: Man tager med höger fot ett steg till höger (1). Niger rätt mycket på höger ben (2) samt för vänster fot bakom den högra och nedsätter den i marken (3). Tager sedan ett rätt stort steg med höger fot åt höger (4) samt för slutligen vänster fot snett framför höger fot med tåpetsen i golvet (5). Vilar (6). Hela steget utföres på två takter. Liknande steg åt vänster med början på vänster fot.

Steg 2: Man tager ett steg framåt med vänster fot (1). Flyttar höger intill vänster (2). Niger lika på bägge benen (3). Tager ett steg med höger fot rakt bakåt (4) samt för vänster fot snett till vänster framåt med tåspetsen i golvet (5). Vilar (6). Hela steget utföres på två takter. Samma steg med början på höger fot.

Steg 3: Sätter i vänster fot framåt (1). För höger fot rakt fram förbi vänster fot samt höjer sig på tå på bägge fötterna (2). Niger på vänster medan man för den högra foten tillbaka till utgångsställning (3). Sätter ned foten (4) samt lyfter något på vänster fot med tåspetsen i golvet (5). Vilar (6). Hela steget utföres på två takter. Samma steg med början på höger fot. Obs.! Vänder sig (4) mot damen.

Steg 4: Kavaljer för med vänster hand damen runt motsols (damen vänster hand) två takter. Vänder sedan och går med utsträckta armar hållande i damens bägge händer tillbaka till plats på två takter.

Inledning.

Paren gå på två takter mot fronten samt göra komplimang mot fronten på två takter, stående på två linjer bakom varandra. Sedan för kavaljer sin dam tillbaka till plats med steg 4 (2). Kavaljer går på två takter in och ställer sig mitt emot sin dam. Komplimang på två takter.

Tur 1.

Börjar med steg 1 åt höger, sedan steg 2 med början på vänster fot, sedan steg 1 åt vänster och steg 2 med början på höger fot. Upprepas. Damerna gå fram mot varandra på två takter, göra komplimang för varandra två takter (stå då snett), räcka varandra vänster hand och gå runt motsols ett helt varv (två takter). Komplimang på samma ställe som förut (två takter). Räcka varandra höger hand och gå runt två varv medsols (fyra takter) göra komplimang mot varandra samt vända sig mot fronten (fyra takter). Steg 3 tre gånger, sedan räcker dam egen kavaljer ledig hand och föres av honom tillbaka till plats.

Tur 2.

Kavaljer och dam göra komplimang för varandra (två takter). Kavaljer på herrsida och dam på damsida gå mot varandra (stanna då mitt för varandra). Sedan komplimang på fyra takter för varandra (kavaljer och dam draga sig då i början av komplimangen åt höger så, att ställningen blir sned från fronten). Steg 1 och 2 höger och vänster. Fatta på sista takten varandras högra händer. Vända varandra med steg 1 ryggen och gå steg 1 och 2 åt höger. Sedan samma steg åt vänster, fortfarande med ryggen mot varandra. Kavaljer fattar under sista takten damens högra hand i egen vänster samt fattar med egen höger damens vänstra hand och går fyra takter medsols runt med utsträckta armar. Vända sedan och gå medsols fyra takter samt stanna, vända mot fronten och kavaljer hållande damens vänstra hand i egen höger. Steg 3 tre gånger. Sedan räcker kavaljer på kavaljerlinjen sin dam höger hand och går medsols till plats. Damerna på damsidan räcka sina kavaljerer vänster hand som vanligt. Turen upprepas med kavaljer på damlinjen samt dam på kavaljerlinjen. Dam på kavaljersida räcker då vänster hand till kavaljer. Kavaljer på damsida räcker höger hand åt damen.

Tur 3.

Chaine. Egen dam går på två takter till nästa kavaljer motsols och räcker honom vänster hand. Kavaljer fattar med egen vänster och för damen runt sig på två takter. Med lätt bugning för varandra på 1:an i nästa takt går damen på två takter till nästa kavaljer, går runt honom samt fortsätter så till egen kavaljer. Går då ej runt utan till egen plats med steg 4.

Tur 4.

Damernas kors. Damerna gå in och fatta varandras högra händer samt gå medsols runt fyra takter. Vända sedan och gå, hållande varandras vänstra händer, fyra takter motsols samt stanna framför egen kavaljer vänd åt honom. Steg 1 först höger, sedan vänster, därpå ånyo höger och vänster.

Tur 5.

Damerna gå baklänges in mot varandra och fatta varandras händer så, att de bilda en utåtvänd ring. Gå runt medsols (tillsammans fyra takter). Gå tillbaka

(fyra takter). På sista takten gå kavaljererna fram och ställa sig vända inåt så, att egen dam är till höger. Fatta damernas händer och göra steg 2 med början på vänster fot tre gånger. Dam lika. Man ser på första takten till vänster, på andra till höger (egen kavaljer och dam). Sedan för kavaljer sin dam till plats med höger hand som vanligt.

Avslutning.

Kavaljer n:r 4 för med höger hand in sin dam så, att hon stannar framför och vänd åt honom (två takter). Upprepas först av par 1, sedan 2 och slutligen 3.

Komplimang för varandra på fyra takter, därefter till baka med steg 4. Damerna 2 och 4 gå på två takter mot varandra och fatta varandra i hand, vända mot fronten (1—2). Gå på två takter fram mot fronten (3—4). Damerna 1—3 sluta nu upp på linje och alla damerna gå hand i hand på två takter fram till fronten (5—6). Komplimang mot fronten två takter (7—8). Kavaljererna 2—4 gå sakta efter sina damer utan att fatta varandras händer (3—4). Kavaljererna 1—3 sluta upp på linje (5—6). Komplimang två takter (7—8). Kavaljererna stå då på linje bakom och strax till vänster om sina damer.

LANCIERKADRILJ

Beskriven av *Knut Lindblom*.

Utgångsställning: Fyra par i fyrkant, paren numrerade som fig. 1 utvisar, kavaljer hållande med höger hand sin dams vänstra hand ungefär i bröst-höjd. Ledig hand lätt och ledigt nedhängande.

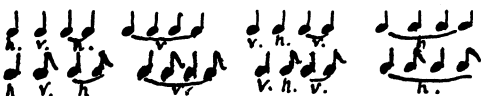
Komplimanger. För dam: Stående på vänster sula, flyttar damen höger fot i en liten båge utåt-bakåt och gör under en ej alltför djup bugning med överkroppen en liten nigning på vänster knä, därefter ställning.

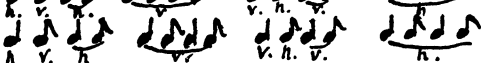
För kavaljer: Stående på höger sula, flyttar kavaljer vänster fot ett litet stycke snett bakåt åt vänster, samtidigt som han gör en lätt böjning på överkroppen. Därefter ställning.

Steg:

Approche-steg (närmande steg): Höger fot framflyttas, vänster fot flyttas efter och nästan intill höger, därefter framflyttas höger fot ännu ett steg, varefter vänster fot framflyttas förbi höger med tåspetsen i golvet och förblir i denna ställning en takt. Därefter baklänges på samma sätt sålunda: Vänster fot bakåt, höger fot nästan intill den vänstra, vänster fot ytterligare bakåt och höger fot intill den vänstra, där den förblir under en takt.

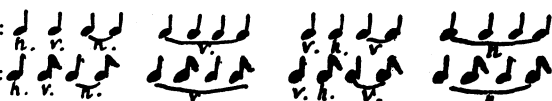
Approche-stegen dansas i antingen 4/4-dels eller 6/8-dels takt enligt följande schema:

I 4/4-dels takt:

I 6/8-dels takt:

Chassé-Croisé (korsande steg): Utföras analogt med approche-stegen fast åt sidan sålunda: Höger fot flyttas åt sidan, vänster fot flyttas efter och nästan intill höger, därefter flyttas höger fot ytterligare ett steg åt sidan, varefter vänster fot flyttas i kors med höger ben och med tåspetsen i golvet, förblir i denna ställning under en takt. Därefter till vänster på samma sätt sålunda: Vänster fot åt vänster, höger fot efter och nästan intill den vänstra, vänster fot ytterligare ett steg åt sidan och höger fot med tåspetsen i golvet i kors och höger fot med tåspetsen i golvet i kors med vänster ben, där den förblir under en takt.

Chassé-croisé-stegen dansas i likhet med approche-stegen i antingen 4/4-dels eller 6/8-dels takt enligt följande schema:

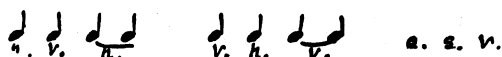
I 4/4-dels takt:

I 6/8-dels takt:

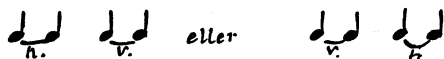
Nignings-steg: Efter en obetydlig nigning på vänster knä framflyttas den högra foten, vänster fot flyttas efter, varefter den högra foten framflyttas på nytt under tåhävning efterföljd av en obetydlig nigning. Under denna tåhävning och nigning på höger ben föres den vänstra foten framåt och förbi den högra, höger fot flyttas efter och vänster fot framflyttas på nytt under tåhävning med åtföljande obetydlig nigning, och på detta sätt fortsätts stegen under omväxlande framflyttning av höger och vänster fot. Nignings-tre-steg dansas i 6/8-dels takt sålunda:

 o. s. v.

Tåhävningsspolka-steg: Höger fot framflyttas, vänster fot flyttas efter och nästan intill höger, höger fot flyttas ytterligare framåt, varefter göres en tåhävning på denna fot. Under denna tåhävning flyttas vänster fot förbi höger framåt, höger fot flyttas efter och nästan intill vänster, vänster fot flyttas ytterligare framåt, varefter göres en tåhävning på denna fot. På detta sätt fortsätts stegen under omväxlande framflyttning av höger och vänster fot. Tåhävningsspolka-stegen dansas i 4/4-dels takt sålunda:

Balancé-steg (steg åt ena sidan och tillbaka åt den andra): Höger fot flyttas ett steg åt sidan till höger, vänster fot flyttas efter och intill den högra. Vänster fot flyttas ett steg åt sidan till vänster, höger fot flyttas efter och intill den vänstra. Balancé-stegen dansas i 4/4-dels takt sålunda:

Vanliga gångsteg förekomma också, och dessa böra såväl som alla stegen dansas mjukt och så mycket som möjligt med isättande av tåspetsen först i golvet.

Tur 1.

Efter upptakten, som tillbringas i vila, göra samtliga de dansande komplimang för vis à vis (mitt emot stående par) (1—2), därefter komplimang för egen moitié (den person, som man dansar med) (3—4), samt slutligen komplimang för »grannen», d. v. s. kavaljer n:r 1 för dam n:r 4, kavaljer n:r 2 för dam n:r 1, kavaljer n:r 3 för dam n:r 2 och kavaljer n:r 4 för dam n:r 3, vilka komplimanger av damerna samtidigt besvaras (5—6), varpå utgångsställning intages (7—8). Kavaljer n:r 1 och dam n:r 3 dansa nu approche-steg fram mot varandra och tillbaka, börjande på höger fot vid stegen framåt och på vänster fot vid stegen bakåt (9—12), varefter de med gångsteg och början på höger fot ånyo mötas och omdansa i höger-hand-fattning ett halvt varv medsols samt, släppande varandras händer, återvända till sina platser (13—16). Kavaljererna n:r 1 och 3 fatta därefter med höger hand de egna damernas vänstra händer och promenera, samtliga börjande på höger fot över till varandras platser, varvid par n:r 3 släppes igenom. På vis à vis-plats vända paren ett halvt varv medsols och pro-

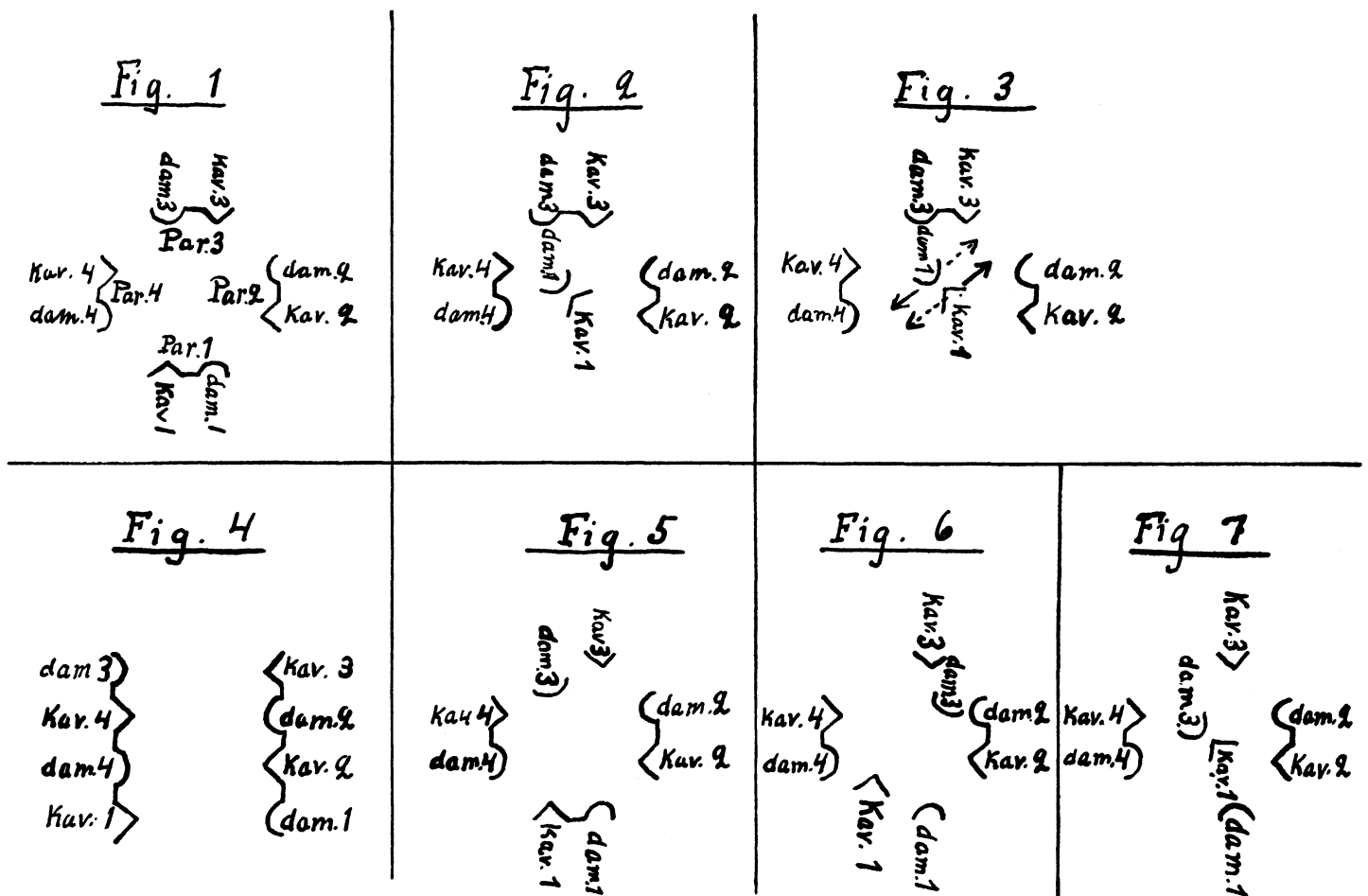
menera på samma sätt, så att par n:r 3 släppes igenom till sin egen plats (17—24). Efter de båda parens återkomst till de egna platserna göres komplimang av samtliga deltagare, denna gång dock först för »grannen» (1—2) och därefter för egen dam respektive kavaljer (3—4), varpå samtliga par i höger-hand-fattning omdansa på plats och utgångsställning intages (5—8).

Hela turen upprepas förutom de första komplimangerna på takterna 1—8, först av kavaljer n:r 2 och dam n:r 4 såsom ledande (9—24, 1—8), därefter av kavaljer n:r 3 och dam n:r 1 såsom ledande (9—24, 1—8) och slutligen av kavaljer n:r 4 och dam n:r 2 såsom ledande (9—24, 1—8). Denna tur avslutas och »avklappas» av dansens anförare vid takt n:r 8. (Det bör observeras, att vid promenaderna över till vis à vis-plats och åter alltid det par släppes igenom, där damen figurerat.)

Tur 2.

Paret n:r 1 dansar approche-steg med början på höger fot framåt i riktning mot par n:r 3 (25—26), därefter baklänges till plats (27—28), så ett fotombytesteg på höger fot framåt (29), varefter kavaljeren med ett par gångsteg placerar sin dam mitt emot sig i fyrkantens mitt, men båda vända något snett i förhållande till de övriga paren, så att kavaljeren har damen n:r 2 snett till höger och något bakom sig, så som fig. 2 utvisar (30), samt gör en lätt komplimang för sin dam, som av denna besvaras (31—32). Kavaljer och dam n:r 1 göra nu i fyrkantens mitt och på den sneda linje de intaga chassé-croisé, båda först åt höger och därefter åt vänster, så som pilarna i fig. 3 utvisa (33—36), omdansa därefter med gångsteg, börjande på höger fot och med sluten fattning n:r 4 ett och ett kvarts varv medsols (37—39), varefter paret skiljes åt (40). på sådant sätt, att damen placeras bredvid kavaljer n:r 2 och kavaljeren ställer sig vid sidan av dam n:r 4, samtidigt som par n:r 3 delar sig så, att damen ställer sig vid sidan av kavaljer n:r 4 och kavaljeren vid sidan av dam n:r 2 (40). De dansande intaga nu de platser, som visas i fig. n:r 4. De på detta sätt uppkomna linjerna dansa så med handfattning linjevis approche-steg på höger fot framåt (41—42) och på vänster fot baklänges (43—44), och på höger fot framåt igen (45—46), varefter varje par för sig i sluten fattning n:r 4 och med gångsteg, börjande på höger fot, omdansar till platsen för utgångsställningen (47—48).

Hela turen upprepas av paren n:r 2, 3 och 4 i tur och ordning (25—48, 25—48, 25—48) med den änd-

ring i uppställningarna, som betingas av det dansande parets utgångsläge. Kavaljer n:r 2 skall alltså vid sin placering i fyrkantens mitt ha damen n:r 3 snett till höger och något bakom sig, kavaljer n:r 3 på samma sätt ha damen n:r 4 snett till höger och något bakom sig och kavaljer n:r 4 ha damen n:r 1 snett till höger och något bakom sig. Andra och fjärde omgångens approche-steg på takterna 41—44 ske i överensstämmelse härmed i rät vinkel med första och tredje omgångens.

Tur 3.

Dam n:r 3 dansar likasom figurerande för kavaljer n:r 1 med ett nignings-tre-steg på höger fot något åt höger inåt i fyrkanten enligt fig. n:r 5 (49) samt placerar på följande takt vänstra foten intill den högra, (50), dansar därefter framför och förbi sin kavaljer samt med ryggen vänd mot denne ytterligare något inåt i fyrkanten med ett nignings-tre-steg på vänster fot (51), varefter högra foten flyttas intill den vän-

stra (52). På samma tvenne takter (51—52) dansar kavaljeren n:r 1 med precis lika steg som motstående dam och figurerande för henne något åt vänster inåt i fyrkanten enligt fig. n:r 6. Dam n:r 3 och kavaljer n:r 1 dansa åter nignings-tre-steg på höger fot åt höger och ytterligare något närmare mot varandra enligt fig. n:r 7 (53) samt göra där en lätt komplimang för varandra (54) och återvända med baklänges-nignings-tre-steg, dam börjande på höger och kavaljer på vänster fot, till egen kavaljer, respektive dam (55—56). Alla de fyra damerna dansa nu med nignings-tre-steg, börjande på höger fot, och därefter omväxlande vänster- och höger-nignings-tre-steg under en obetydlig sväng åt vänster in emot fyrkantens mitt, där alla för ett ögonblick mjukt och lätt fatta varandra med högra handens fingertoppar och sålunda bilda likasom ett kors (57—58), släppa därpå omedelbart varandras händer, men räcka i stället den vänstra handen till vis à vis-kavaljer, som med vänster-hand-fattning och höger hand om damens midja för denna runt ett varv motsols under två nignings-tre-steg på höger och vän-

ster fot (59—60). Damerna fortsätta nu precis på samma sätt, alltså med nignings-tre-steg och under en lätt och mjuk fattning med höger hand till egen kavaljer (61—62), som i vänster-hand-fattning på liknande sätt som nyss med vis à vis-dam nu för sin egen dam runt motsols (63—64).

Hela turen upprepas, först med dam n:r 4 och kavaljer n:r 2 (49—64), därefter med dam n:r 1 och kavaljer n:r 3 (49—64) och sist med dam n:r 2 och kavaljer n:r 4 (49—64), såsom inne i fyrkanten under takterna 49—56 figurerande personer.

Tur 4. Visiterarna.

Paret n:r 1, kavaljer med höger hand hållande sin dams vänstra, dansar med gångsteg och början på höger fot fram emot par n:r 2 (65—66), där komplimang göres, som av detta par samtidigt besvaras (67—68). Fortfarande med gångsteg i handfattning och börjande på höger fot vänder sig paret n:r 1 därefter helt om motsols och dansar över till det mitt emot stående paret n:r 4 (69—70), där också komplimang göres, som av detta par nu besvaras (71—72). Kavaljererna n:r 1 och 4 släppa nu sina damers händer samt figurera för varandras damer på sådant sätt, att båda kavaljererna dansa chassé-croisé-steg bakom egen dam först åt höger (73—74) och därefter åt vänster (75—76), samtidigt som damerna framför sina kavaljerer och med ryggen mot dessa dansa chassé-croisé-steg åt vänster (73—74) och höger (75—76) mitt emot vis à vis-kavaljer. De båda paren dansa därefter, kavaljererna efter vändning åt höger och damerna efter vändning åt vänster, var för sig, med slutan fattning n:r 4 och med gångsteg, börjande på höger fot medsols till egen plats (77—80). Damerna n:r 1 och 3 dansa därefter med nignings-tre-steg, börjande på höger fot och med en lätt höger-hand-fattning vid mötet, över till vis à vis-kavaljer (81—82), vilka, i likhet med vad som beskrivits för sista delen av tredje turen, med vänster hand taga emot de kommande damerna och föra dem runt (83—84). Damerna återvända därefter på samma sätt till de egna kavaljererna, som likaledes föra sina damar runt (85—88).

Hela turen upprepas, först av par n:r 2, som gör visit hos par n:r 3 och 1 (65—88), därefter av par n:r 3, som gör visit hos par n:r 4 och 2 (65—88) och sist av par n:r 4, som gör visit hos par n:r 1 och 3 (65—88).

Tur 5.

Samtliga kavaljerer fatta med vänster hand sina damers vänstra händer och alla dansa med tåhåvnings-polka-steg och början på höger fot kedja, kavaljererna motsols och damerna medsols, ömsevis fattande den mötande personens högra eller vänstra hand (89—92). Då kavaljerer på halva vägen möter egen dam, fattar han icke hennes hand, lika litet som hon sträcker fram sin hand till fattning, utan båda dröja och taga ett par små steg på stället (93—94), varefter följer ömse-sidig komplimang (95—96). Kedjan fortsättes därefter på alldeles samma sätt till egen plats, där likaledes komplimang göres men ingen handfattning (97—104). Samtliga par taga därefter »korsfattning framför» och paret n:r 1 passerar med fyra tåhåvnings-polka-steg och början på höger fot i en liten båge inuti fyrkanten framför paren n:r 2, 3 och 4 samt stannar på egen plats men med ryggen vänd åt paret n:r 3 (105—108). Paret n:r 2 dansar nu med två tåhåvnings-polka-steg, likaledes börjande på höger fot, och ställer sig omedelbart efter paret n:r 1 (109—110), varefter paret n:r 4 på liknande sätt dansar in och placerar sig bakom par n:r 2 och framför par n:r 3 (111—112). Alla paren stå nu på kolonn och vända åt samma håll som par n:r 3. Samtliga kavaljerer släppa därefter sina damers händer samt dansa med noga iakttagen rättning linjevis bakom de egna damerna ett chassé-croisé-steg åt höger (89—90), samtidigt som damerna, också med iakttagen rättning linjevis, framför de egna kavaljererna och med ryggen mot dessa dansa ett chassé-croisé-steg åt vänster (89—90), så att båda linjerna skiljas åt och komma på ungefär två korta stegs avstånd från varandra. Såväl dam- som kavaljerlinjen taga därefter ett balancé-steg inåt, mot varandra, och

Fig. 8

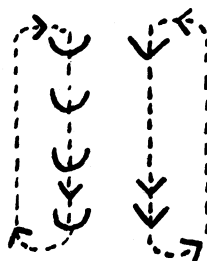
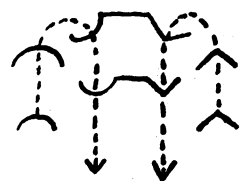

Fig. 9

utåt, från varandra (91—92). Kavaljererna dansa sedan, fortfarande med iakttagen rättning inbördes, ett chassé-croisé-steg åt vänster bakom sina damer (93—94), samtidigt som damerna, också i rättning, dansa ett chassé-croisé-steg åt höger framför sina kavaljerer och med ryggen mot dessa (93—94), och dessa chassé-croisé-steg böra av såväl damerna som kavaljererna uttagas rätt långa, så att linjerna ånyo komma på två korta stegs avstånd från varandra. Båda linjerna taga så balancé-steg mot och från varandra (95—96). Kavaljererna och damerna, som nu befinna sig så, som fig. n:r 8 utvisar, promenera med gångsteg, börjande med höger fot, linjevis efter varandra, kavaljererna i tur och ordning vikande av åt vänster och damerna likaledes åt höger, alltså utåt från varandra, bort från den riktning, de nyss innehade (97—100), vika därefter vid den plats, som nyss innehafts av paret n:r 4, inåt mot varandra och framåt, varvid kavaljererna vid mötet med egen dam och under gången fram emot den plats, där promenaden började, för ett ögonblick med sin högra hand fattar damens vänstra, se fig. n:r 9. Linjerna skilja sig dock strax från varandra och placera sig på ungefär tre stegs avstånd från varandra och linjevis vända mot varandra (101—104). Kavaljerer och damer, linjevis hållande varandra i hand, dansa nu approche-steg på höger fot fram emot varandra, på vänster fot baklänges ifrån varandra och på höger fot framåt mot varandra igen (105—110), varefter varje par för sig med slutna fattning n:r 4 och med gångsteg, börjande på höger fot, omdansa till egen plats (111—112).

Hela turen upprepas med kedja i tåhåvnings-polkasteg och komplimanger (89—104), varefter paret n:r 2 gör den lilla rondan framför och förbi paren n:r 3, 4 och 1 samt ställer sig på egen plats och med ryggen vänd mot paret n:r 4. Paret n:r 3 sluter sig närmast efter par n:r 2, och paret n:r 1 efter paret n:r 3 (105—112). Därefter vidtager åter chassé-croisé-steg, kavaljererna åt höger i linje efter kavaljer n:r 2 och damerna åt vänster i linje efter dam n:r 2, samt balancé-steg inåt och utåt (89—92), därpå som nyss beskrivits chassé-croisé-steg linjevis över till varandras platser samt balancé-steg (93—96), så promenaden utåt och bortåt samt inåt och framåt, ledd av respektive dam och kavaljer n:r 2 (97—104), och slutligen approche-steg och omdansning med egen dam till plats (105—112). Upprepas likadant, först av samtliga deltagarna i kedja och komplimanger (89—104) och därefter av paret n:r 3 som ledande par (105—112). Upprepas igen av samtliga (89—104) och därefter av paret n:r 4 som ledande par (105—112).

Efter fjärde parets ledning av femte turen och den därpå följande omdansningen av samtliga paren till egna platser dansas kedja och komplimanger som förut (89—104), varefter dansen avslutas med komplimanger från plats först för vis à vis stående (105—106), därpå för egen dam, respektive kavaljer (107—108) och sist för »grannen» (109—110), varpå utgångsställning intages (111—112).

Till ledning för musiken bör dansens anförare vid slutet av varje tur markera, att turen är färdigdansad genom en klappning i händerna.

FRANSÄS

Fransäsen är en serie kontradanser, som på 1700-talet kom från England till Frankrike, sedan även till Tyskland och Sverige. Den utfördes av flera par och har olika turer, vid vilka de dansande fördela sig i kadriljer (en kadrilj = fyra par, uppställda i fyrkant mitt emot varandra). Efter hand dansades fransäs företrädesvis med paren uppställda på linje mitt emot varandra.

Nya turer skapades: damombyte, promenad, ronde, chaine m. fl. Många av dessa turer voro endast promenad i olika figurer, varigenom fransäsen fick en viss likhet med den högtidligare promenadfransäsen. I allmänhet slutade turererna med omdansning på plats. Ofta inlades i fransäs, vals, polka eller galopp.

Anföraren skall utropa turererna och i övrigt leda dansen på ett trevligt och omväxlande sätt.

I Sverige dansades fransäs ganska allmänt till omkring 1900. Vid baler och familjebjudningar förekommo minst en och ibland flera uppspelningar till fransäs på samma kväll. Till en bal hörde ett program i trevligt format (ofta med en liten blyertspenna fäst med ett silkessnöre), som upptog kvällens alla danser.

Det hände även att kompositören till musiken fanns angiven. Det förekom även på programmet en streckad rad vid varje dans, där damens alla kavaljernamn skulle antecknas. Själva uppbudningen var en hel ceremoni med presentation för damen och hennes sällskap, om de voro obekanta för varandra. Efter

komplimang för damen framställdes frågan om att få dansen med henne. Damen såg då efter i programmet om hon var ledig och önskade giva ett jakande svar. Kavaljeren skulle då anteckna sitt namn på damens program.

Det gällde att passa på från början om det var någon »viss» dam man önskade en dans med. Uppbjudningen till fransäs gick till som ovan anförts, men dessutom skulle antingen kavaljeren höra efter vis à vis (ett par att dansa emot), eller också utbad han att damen, som han uppbadit, skulle göra honom sällskap till paret, som man önskade dansa fransäs tillsammans med. Var man obekanta, skedde först presentation och därefter framställdes önskan om »vis à vis» i fransäs. Därefter gjordes anteckningar i programmet.

När man kom till fransäs i programmet, spelade musiken upp till fransäs (förspel). Efter förspelet följde en paus. Kavaljererna uppsökte sina damer och gjorde djup komplimang för dessa samt bjödo armen, gingo så parvis till vis à vis, där det gjordes parvis komplimang för varandra. Därefter intog paret plats i kadriljen eller på linje.

Ovanstående är anført för att vår tids ungdom, som är så helt främmande för dylika ceremonier, då det gäller dans, skall, om den så önskar, kunna göra sig en föreställning om den festivitas, som rådde under fransäsens dagar.

Utan att iakttaga dessa former kommer dansen icke till sin rätt.

Själva beskrivningen är i kortfattad form, enär det troligen på varje plats finnes personer, som kunna visa turens ordning. Dessutom fanns det lika många variationer på fransäs, som ledare av dansen.

Här följer de vanliga turena.

Utgångsställning: Två parallella linjer vända emot varandra. Första och andra kavaljer bestämdes av ledaren, som på en vanlig bal ställde sig vid musiken och dansade första kavaljer. Vid kalas, familjebjudningar o. dyl., var det alltid första kavaljer mitt emot den sida där värdinnan placerade sig. Orsaken därtill var, att värdinnan skulle ha första komplimangen. Ledaren går in mitt emellan linjerna, klappar i händerna och utropar: »Vi dansar enkla turer (kan även dansas dubbla), enkel figuré, första kavaljer, andra (med armrörelser visas de olika sidorna).

Fattning: Öppen fattning n:r 1 och kadriljomdansning.

Steg: Mjuka gångsteg, sidsteg, kadriljomdansningssteg och hoppsteg.

Ledaren: »Första tur!»

A. Kavaljer och dam göra komplimang emot varandra (öppen fattning n:r 1), går linjevis emot vis à vis, ånyo komplimang emot varandra, omedelbart därpå komplimang för vis à vis samtidigt som kavaljeren släpper damens hand och paren fortsätta över till vis à vis' utgångsplats. Damerna skola gå igenom eller innanför vid övergången. Kavaljer dröjer något efter dam.) Kavaljeren fattar damens hand (öppen fattning n:r 1). Då ny repris spelas, upprepas turen från början så, att paren komma till sina platser. Omdansning.

B. Därpå göres chaine.

C. När damerna komma tillbaka i chaine, fatta kavaljererna med vänster hand damens vänstra och höger arm om damens midja och »svingar» runt ett varv på plats (kavaljer står då bakom dam, något till vänster), fortsätter över till vis à vis' plats, kavaljer vid mötet rygg om rygg), med chassésteg (sidsteg) och stannar där till reprisens slut (med öppen fattning n:r 1).

D. Komplimang för varandra, går därpå fyra steg emot varandra, ånyo komplimang, då kavaljeren släpper damens hand. (Genomgång.) Alla går till sin utgångsplats, där kavaljeren under komplimang fattar damens hand.

Ledaren avklappar turen.

Ledaren: »Andra tur figuré!»

Första kavaljer börjar!

A. Kavaljeren gör en liten bugning emot egen dam, då han släpper hennes hand. Första kavaljer och andra dam figurera. (Utföres olika, vanligen fyra steg åt vänster, fyra steg åt höger och rätt över till vis à vis' plats. Upprepas så, att kavaljer och dam komma till utgångsplats).

Omdansning.

Ledaren: Andra figuré!

B. Andra kavaljer och första dam dansar avd. A. Avklappning.

Ledaren: Tredje tur »kedja»!

A. Kavaljererna göra komplimang för egna damer. Första kavaljer och andra dam gå emot varandra och göra komplimang. Kavaljeren räcker därpå höger hand mot damen och fattar hennes högra hand och båda stå stilla, sida vid sida. Vänster hand räcket egen dam och kavaljer. Första kavaljer släpper andra damens hand. Kavaljererna hålla kvar egna damers vänstra händer och fatta med höger arm damen om livet och dansar, första kavaljer med sin dam chassésteg över, men inväntar först *andra* kavaljer med sin dam, som först »svingar» runt motsols ett varv och sedan rätt över (kavaljererna rygg om rygg). Kavaljererna göra komplimang emot damerna. Första kavaljer och andra dam gå fyra små steg emot varandra och göra djup komplimang för varandra, därefter baklänges till plats på fyra små steg. Gör komplimang för egen dam och fortsätter i likhet med tur 1, avd. D.

Det hela upprepas av andra kavaljer och första dam.

Avklappning.

Ledaren: *Fjärde tur »damombyte»!*

Komplimang för varandra parvis, fyra små steg mot vis à vis, komplimang emot varandra, dito mot vis à vis. Kavaljeren bjuder därpå vis à vis' dam vänstra handen, som hon fattar med egen höger och under det kavaljeren drager sig till sin utgångsplats, för han damen med sig.

B. Omdansning.

C. Lika med tur 1 B, C och D.

I denna tur kan inläggas vals, galopp eller andra danser. Dessa upptåg göras med den lånade damen.

Nu upprepas turen från början så, att kavaljererna byta tillbaka damerna.

Avklappning.

Ledaren: *Femte tur »promenad»!*

Enkel promenad = Ett varv

Dubbel promenad = Två varv

Kavaljeren bjuder under komplimang egen dam vänster hand, som hon fattar med egen vänster hand. (Detta sker under förspelet.)

Vid förspelets slut kommenderar ledaren »marsch!» Kavaljererna gå i ring utanför motsols, damerna i ring innanför medsols. Då kavaljererna möta egna damer göres en liten bugning emot varandra samtidigt som kavaljererna göra *helt om marsch* och bjuda damerna sin arm och återvända gemensamt medsols till plats.

Ledaren: *Figuré »första»!*

Lika med tur 2 A.

Turen upprepas, endast med den skillnad, att i figuré ledaren utropar *andra* figuré och avd. B. lika med tur 2 B.

Fransäsen kan här avslutas eller fortsättas med extra upptåg, beroende på ledaren. Det förekom figuré med skuggning, som tillgick så, att när t. ex. första kavaljer och dam figurera, följde första dam efter sin kavaljer strax bakom och andra kavaljer bakom sin dam under hela figurén, och tvärtom. Dansen kan avslutas med vals, promenad-polonäs o. s. v.

HERRGÅRDSFRANCAISE FRÅN ÖSTERGÖTLAND

Beskriven av Greve *Magnus Stenbock*.

Nedanstående francaise saknar nog kulturhistoriskt eller danshistoriskt värde eller intresse då den till stor del är ihopfogad av olika francaise-turer, som under-teknad dels lärt sig av äldre herrgårdsfolk i Östergötland, dels funnit i gamla beskrivningar.

Troligen saknas i denna francaise flera turer, som enligt traditionen icke gärna kunde undvaras; den är nämligen sammansatt av sådana francaise-turer, som jag enligt erfarenhet funnit kunna uppskattas (och lätt uppfattas) av vår tids ungdom.

Denna francaise har använts vid många julbjudningar och baler på östgötaherrgårdarna, samt i stock-

holmssocieteten såsom en i allmänhet rätt uppskattad omväxling i det enformiga jazzandet (fr. o. m. 1934 och alltjämt).

Den har emellertid den egenskapen att vara så pass lätt, att ett större sällskap utan förkunskaper kan ha nöje av densamma (förutsatt att ledaren före varje ny tur gör en kort beskrivning).

I allmänhet har det visat sig vara mest lagom, att taga med omkring 6 à 7 turer. Jag har här emellertid medtagit några fler att variera med. De med fet stil angivna bilda stommen, de övriga kunna undvaras, läggas till, eller bytas ut, allt efter behag.

Utgångsställning: Denna francaise-beskrivning är planerad för omkr. 24 par uppställda i fyrkant i ett rum omkr. 10×10 m. stort, men kan med erforderliga modifikationer (bl. a. med avseende på musiken) dansas av nästan hur många par som helst (dock absolut minst 4 par och helst åtminstone 8 par).

Tur 1. Approche.

Musik: Schubert: Marche hongroise op. 94 1:sta reprisen.

A. De båda leden på premier gå emot varandra, göra komplimang och återvända därefter bakåt, hela tiden linjevis hållande varandra i händerna (1—8).

B. Detsamma för sekond (1—8).

Tur 2. Figuré.

Musik: Marche hongroise, 2:dra och 3:dje repriserna.

A. Herrarna på premiers herrsida och damerna på premiers damsida gå emot varandra. När de mötas på halva vägen göres komplimang, varefter fortsättes till motsatta sidan (9—16). Där vända de figurerande, dansa tillbaka och göra återigen komplimang när de mötas på halva vägen. Vid framkomsten göres en omdansning ett halvt varv medsols med egen dam resp. kavaljer (17—24).

B. Samma tur för damerna på premiers herrsida och herrarna på premiers damsida (9—24).

C. Samma tur för herrarna på sekonds herrsida och damerna på sekonds damsida (9—24).

D. Samma tur för damerna på sekonds herrsida och herrarna på sekonds damsida (9—24).

Tur 3.

Musik: Schubert: Marche militaire op. 51 1:sta reprisen (en eller ev. två gånger).

Anföraren kommenderar: »Stor ronde». Ringen rör sig några steg (t. ex. medsols), varefter ledaren tar

några steg inåt i ringen, dragande de närmaste med sig. Efter det han återvänt till ringens periferi går någon annan inåt o. s. v. (Ringens får genom dessa inbuktningar tillfälle att beskriva olika former, vilka dock aldrig bli så regelmässiga som t. ex. i Fryksdalspolskans tredje tur.)

Tur 4. Chaîne (kedja i ring).

Musik: Marche militaire: Trio. (Hur mycket därav är helt beroende på de dansandes antal.)
Dansas på vanligt sätt och av alla runt salen.

Tur 5. Dambyte.

Musik: Marche hongroise, 1:sta och 2:dra repriserna.

A. Premierparen dansa fram med öppen fattning n:r 1 emot vis-à-vis-linjen (1—4). Då linjerna mötas mitt i salen göres komplimang, först för egen dam resp. kavaljer (5—6), därefter för vis-à-vis-damen resp. -kavaljeren (7—8), varefter kavaljererna föra sina vis-à-vis-damer (öppen fattning n:r 1) till sina egna platser (9—12), där omdansning sker med slutten fattning n:r 4 (13—16).

B. Detsamma för sekondparen (1—16).

C. Premier byter igen, så att varje dam återkommer till sin ursprungliga plats (1—16).

D. Detsamma för sekond (1—16).

Tur 6. Vals.

Musik: Schubert: Valse sentimentale, op. 50 n:r 13 (spelas i sin helhet).

Anföraren kommenderar »stor ronde», vilken dansas medsols och med valssteg. Efter några takter delar ledaren av ringarna i två, genom att släppa den dam han håller i vänstra handen och istället dansa mitt över och taga någon av därvarande damer i vänstra handen. Nu dansas i två ringar, vilka dock snart på motsvarande sätt delas i åtta o. s. v. Till sist dansar varje kavaljer (t. ex. fr. o. m. när andra repriserna börjar för andra gången) endast med sin egen dam med slutten fattning n:r 4 (men slutligen med slutten fattning n:r 1) småningom till plats.

Tur 7. Chaîne anglaise.

Musik: Schubert: Balettsцен ur »Rosamunda» (spelas i sin helhet).

A. Kavaljererna på premier föra fram sina damer med vänster hand i damens vänstra, varefter damerna dansa rätt över till vis-à-vis-plats, varvid de fatta mötande dam i höger hand. Framkomna till vis-à-vis-plats föras de runt ett halvt varv motsols av vis-à-vis-kavaljererna, varvid dessa föra dem med vänster hand i damens vänstra och höger om hennes liv. Damerna fatta varandra, åter komma halvvägs i höger hand, varefter de, framkomna, föras runt ett halvt varv av sina egna kavaljerer (1—16).

B. Detsamma för sekond (1—16).

Tur 8. Galopp.

Musik: Schubert: Galop, op. 49.

Uppställning i ring. Kavaljererna taga ett steg inåt och alla vända sig för dans i motsols riktning. Första paret på premier börjar dansa med galoppsteg och slutet fattning n:r 1. De dansa nu mellan de uppställda paren ringen runt. Återkomna ställa de upp sig, kavaljeren mitt emot damen. Så fort paret n:r 1 passerat paret n:r 2 börjar detta par dansa, i sin tur följt av paret n:r 3 o. s. v. Varje par ställer upp sig efter fullbordat galoppvarv. På så vis befinner sig hela tiden hälften av antalet dansande uppställda såsom en allé, genom vilken den andra hälften dansar.

Tur 9. Vals.

Musik: Schubert: Valse, op. 9.

Damerna taga i ring vända utåt och dansa medsols med valssteg. Kavaljererna taga i ring utanför, vända inåt och dansa motsols. När ledaren säger »stopp» dansar varje kavaljer vanlig vals med den dam, som då stod mitt för honom.

Tur 10. Galopp. »Herrborumsturen».

Musik: Schubert: Galop, op. 49.

Denna tur har fått sitt namn därigenom, att den alltsedan 1870-talet ofta dansats i herrgårdsfrancaiser-na, förr vanligen anförd av greve Nils Mörner på Herrborum och kapten Ludwig De Geer på Skälboö.

Den trasslar sig gärna om man ej har tillgång till två kunniga ledare.

De dansande delas upp i två partier. Det ena, bestående av premiers herrsida och sekonds herrsida, anføres av kavaljer n:r 1 på premiers herrsida, herr X. Det andra, bestående av premiers damsida och sekonds damsida, anføres av den bortesta kavaljeren på premiers damsida, herr Y (Fig. 1).

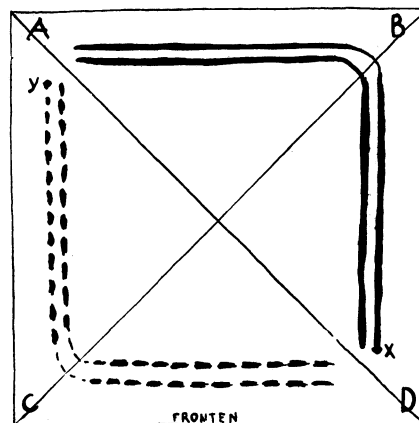

Fig. 1.

Alla taga slutet fattning n:r 1. Paren på premiers herrsida vända sig mot fronten, paren på premiers damsida åt motsatta hållet. Paren på sekonds herrsida vända sig åt höger (från fronten sett), paren på sekonds damsida åt vänster.

X och Y börja nu dansa följda av hela sina partier. De vika genast av åt höger (från dem själva räknat) och dansa upp på diagonalen (D—A). När de mötas (och därvid först i allra sista stund) öppnar Y och alla paren som följa efter honom. X:s parti dansar igenom (Fig. 2).

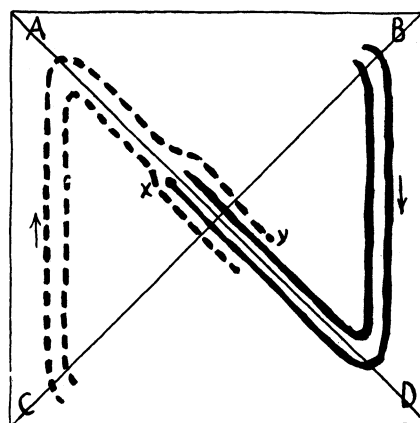

Fig. 2.

Hunna till hörnen A, resp. D, vika de av, vardera åt vänster och följa var sin vägg (X: väggen A—C, Y: väggen D—B). Hunna till hörnen C, resp. B, vika de av, vardera återigen åt vänster och dansa upp på

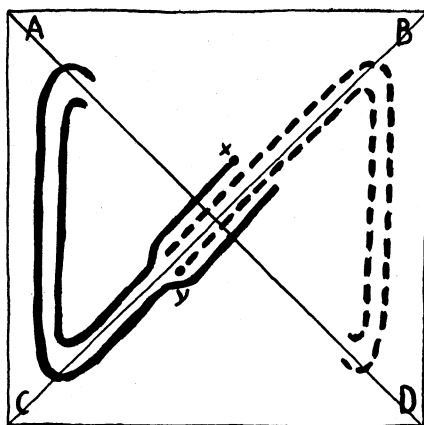

Fig. 3.

diagonalen (C—B). Denna gång öppnar X och hans efterföljare, också givetvis först i sista stund (Fig. 3). Hunna till hörnen B, resp. C, vika ledarna av, vardera åt höger och följa väggarna (X: väggen B—D, Y: väggen C—A) och stå därefter såsom vid turens början.

Man fortsätter nu tills man fått nog, på samma sätt som förut beskrivits.

Hela turen dansas med god fart.

Tur 11. Approche

Lika med tur 1.

Tur 12. Avtackning inför värdfolket.

Musik: Marche militaire: Trio.

Alla paren tåga i kolonn fram till värdfolket och göra komplimang för dem, i tur och ordning.